

București, 6 martie 2017

**Către: Comisia Juridică - Camera Deputaților
D-lui Președinte, Eugen Nicolicea****Obiect: Solicitare de respingere a amendamentului la inițiativa legislativă a
cetățenilor de revizuire a Constituției României**

Pe data de 23 mai 2016, Coaliția pentru Familie a înaintat Parlamentului o propunere legislativă cu articol unic, ce prevede modificarea articolului 48 alin (1) din Constituția României, formulat astfel: **„Familia se întemeiază pe căsătoria liber consimțită între un bărbat și o femeie, pe egalitatea acestora și pe dreptul și îndatorirea părinților de a asigura creșterea, educația și instruirea copiilor.”**

Ne exprimăm prin prezenta punctul de vedere asupra amendamentului la propunerea noastră legislativă, amendament depus la Comisia Juridică în data de 01.03.2017 și care prevede următoarele: „Familia are dreptul la ocrotire din partea societății și a statului, prin măsuri economice și sociale, inclusiv prin încheierea căsătoriei. Căsătoria este uniunea liber consimțită între un bărbat și o femeie, având la bază egalitatea între soți, dreptul și îndatorirea părinților de a asigura creșterea, educația și instruirea copiilor”.

1. Amendamentul propus modifică accepțiunea noțiunii de familie. În esența lui, acest amendament nu aduce o simplă completare, ci deturbează însuși sensul exact și scopul propunerii de revizuire. Așa cum am precizat în expunerea de motive, prezenta propunere legislativă are scopul de a înlătura orice echivoc pe care utilizarea termenului de „soți” din cuprinsul actualului articol 48 al Constituției României ar putea să îl aducă în conturarea noțiunii de „familie”, a raportului dintre familie și dreptul fundamental al bărbatului și al femeii de a se căsători și a întemeia o familie. Astfel, prin propunerea de înlocuire a termenului „soți” cu „un bărbat și o femeie” se asigură implementarea precisă și literală a unor expresii consacrate cu puterea unor garanții imuabile ce sunt destinate ocrotirii familiei.

Sintagma, „inclusiv prin încheierea căsătoriei” dă naștere la ambiguitate în legătură cu noțiunea de familie. Ca urmare, noțiunea de „familie” ar dobândi un înțeles interpretabil, prin care familia nu s-ar mai întemeia doar pe căsătoria dintre un bărbat și o femeie, așa cum prevede legislația în vigoare, ci ar putea fi asimilată și altor cazuri ce ar contrazice voința celor 3 milioane de semnatori și cadrul legislativ actual.

Pentru a păstra identitatea, claritatea și previzibilitatea legislativă, considerăm că noțiunea de familie trebuie să rămână sub aspectul ei *stricto sensu*, expresia uniunii liber consimțite dintre un bărbat și o femeie, uniune manifestată juridic prin încheierea căsătoriei. Or, dacă familia, ca celulă fundamentală a societății, nu s-ar mai întemeia pe căsătorie, întregul scop al acestei

inițiative de revizuire ar fi **deturnat** în mod vădit.

3. Amendamentul propus creează obligații neclare atât pentru stat, cât și pentru societate. CEDO a statuat că previzibilitatea, claritatea și certitudinea sunt condiții de baza ale oricărei legi.¹ Prin amendamentul propus se nasc însă obligații corelative constituționale de natură și de întindere incertă, atât pentru societate, cât și pentru stat. Sintagma „*Familia are dreptul la ocrotire din partea societății și a statului, prin măsuri economice și sociale, inclusiv prin încheierea căsătoriei*” este echivocă. Propusul amendament combină ambiguu prevederile art. 258 alin. 2 și 3 din Codul Civil². Astfel, cu privire la obligațiile societății față de familie (reamintim, în noua ei accepțiune *lato sensu*), este neclar cum și în ce măsură și-ar putea societatea îndeplini obligația de ocrotire prin măsuri economice. Similar, întinderea obligației corelative a statului față de familie pare să fie nelimitată, deoarece sintagma „*inclusiv prin încheierea căsătoriei*” (ce nu apare în Codul Civil) indică o enumerare legală **exemplificativă** și nu **limitativă**: spre deosebire de art. 258 alin. 3 din Codul Civil unde enumerarea de obligații ale statului este una limitativă, amendamentul propus implică faptul că pe lângă încheierea căsătoriei, statul și-ar mai putea asuma, constituțional, și alte posibile variante de contracte civile sau de măsuri de sprijin de ordin economic. Orice intervenție asupra unui text constituțional trebuie să aibă în vedere necesitatea păstrării clarității exprimării, astfel încât textul modificat să fie clar, fluent și inteligibil, fără dificultăți sintactice și pasaje obscure sau echivoce. Acest deziderat se poate asigura doar prin evitarea introducerii unor formulări exemplificative și prin intervenții minime în textul constituțional, care clarifică și înlătură orice interpretare personală sau conjuncturală ulterioară.

Nu în ultimul rând, trebuie subliniat că **orice intervenție asupra propunerii de modificare a art. 48 alin. (1) din Constituția României**, în varianta propusă de Coalitia pentru Familie și avizată de Consiliul Legislativ și Curtea Constituțională a României, **se plasează în afara condițiilor de strictă interpretare impuse de lege inițiativei cetățenești de modificare a unui text constituțional** și, nu în ultimul rând, **modifică în mod nepermis, obiectul mandatului pe care cele peste 3 milioane de cetățeni români l-au conferit inițiatorilor acestui amendament.**

În concluzie, pentru motivele de mai sus, **vă rugăm să respingeți amendamentul depus la propunerea legislativă a cetățenilor de revizuire a Constituției României și să dați curs propunerii legislative așa cum a fost formulată.**

---

¹ *Rotaru c Romania* [GC], Appl No. 28341/95 (2000), para 52, *Rekvényi c Ungaria* [GC], Appl No [25390/94 \(1999\)](#), para 34, *Ukrainian Media Group c Ucraina*, Appl No [72713/01 \(2005\)](#), para 48.

² Legea 287/2009 privind Codul civil, Republicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 505 din 15 iulie 2011, Noul Cod Civil, art. 258: (2) Familia are dreptul la ocrotire din partea societății și a statului.

(3) Statul este obligat să sprijine, prin măsuri economice și sociale, încheierea căsătoriei, precum și dezvoltarea și consolidarea familiei.